

વર્ષ-૧૨, અંક-૬, સંવત ૨૦૭૨ જૈઠ વદ-૭,  
પ્રસિધ્ધ તા. ૨૭-૦૬-૨૦૧૬, સોમવાર  
છુટક નકલ રૂા. ૫-૦૦, વાર્ષિક લવાજમ રૂા. ૬૦-૦૦

Chetavni (GUJ) RNI No. GUJ GUJ / 2005 / 16095  
Postal Regd. No. GAMC-1507/2015-2017 Valid up 31-Dec-2017  
Posted at Ah'd PSO On 27th of Every Month  
Licence to post without Prepayment No.  
CPMG/GJ/129/2015-17 Valid upto 31-12-2017

## જ્ય પરમાત્મા



યદીયા વિમલા વાણી પરમાણુ ન્ પુનાતિ ચ ।  
યદીય ઉપદેશશ્ચ કુરુતે યોગદર્શનમ્ ॥  
સ્વીયસંકલ્પયોગેન શિષ્યદોષોચ્ચયં સદા ।  
વિનાશ્ય ચો દદાત્યત્ર તેભ્યસ્તારકમંત્રકમ્ ॥  
તનોતિ તેન મંત્રેય મુક્તિં સાયુજ્યનામિકામ્ ।  
તસ્યાસ્તુ સદ્ગુરોદિવ્યં ચરણં શરણં મમ ॥

જેમની વિશુદ્ધ વાણી પરમાણુઓને પવિત્ર કરે છે, જેમનો ઉપદેશ યોગનું દર્શન કરાવે છે. પોતાના સંકલ્પથી જેઓ શિષ્યોના સર્વ દોષો નિવારી તારક મંત્ર આપી સાયુજ્ય મુક્તિ અપાવે છે, તે સદ્ગુરુને દિવ્ય ચરણ મારું શરણ હો.

યદ્દર્શનં સંવિનિહન્ત્યધાનિ  
કામાદિનાશશ્ચ યદીયવાયા ।  
ઉત્પદતે યત્કૃપયા વિવેકઃ  
રમૂજિલાલસ્ય પદે પ્રણામઃ ॥

જેમનું દર્શન પાતકોને દૂર કરે છે, જેમની વાણીથી કામ આદિ શત્રુઓનો નાશ થાય છે, જેમની કૃપાથી વિવેકનો ઉદય થાય છે તે રમુજીલાલ (ગુરુદેવ)ના ચરણમાં પ્રણામ હો.

(ગતાંગથી ચાલુ...)

અહીં આપણે જાણી લેવું જોઈએ કે અસલના વખતમાં શાહ યા શેઠ કોને કહેવામાં આવતા ? વેપારી વર્ગના માણસો કે જે સત્યાથી વેપાર કરતા, અત્યંત ગરીબ માણસો તેઓની દુકાને સામાન લેવા જતાં તેઓને સામાન મફત આપતા, પોતાની પ્રમાણિક કમાણીના પૈસામાંથી દાન કરતા, ગરીબ માણસોની છોકરીઓના વિવાહ કરાવી આપતા, ગરીબ માણસો માટે નિશાળ, દવાખાના વિગેરે પોતાના પૈસાથી ચલાવતા હતા, તેઓ શાહ યા શેઠ મનાતા હતા. આ બાબતમાં મહારાજશ્રી વલ્લભરામે “વલ્લભ નીતિ”માં જણાવ્યું છે કે:-

છપ્પા

નાત તણો જે શેઠ, વેઠ તો કરે સર્વની;  
પાડે સારી સૂઝ, વાત વદે ન ગર્વની.  
દઈ નાતને બોધ, કહે કુળ ધર્મજ નરખો;  
આપ કરે સુન્યાય, શત્રુનો સરખો.  
લાંચ લઈને ઘર ના ભરે, ગ્રસ્ત જોઈ ખુશી રહે;  
કોને કલંક મૂકે નહિ, તેજ “શેઠ” વલ્લભ કહે. ૧  
માજન કેરો શેઠ, ઠેઠથી હોય વિચારી;  
સુધ્ય જાત સુમત્ય, જોઈએ પરોપકારી.  
શુભ કામમાં દામ, કઢાવે સૌ પાસેથી;  
જતો બચાવે જીવ, કોક નીચને વાસેથી.  
કરતો પોષણ કંગાલનું, આપ હરિ ઘર ના ભરે;  
કહે “વલ્લભ” માજન તણો, સાચો તે શેઠજ ઠરે. ૨  
શેઠ નગરના જેહ, દેહમાં દયાજ લાવે;  
રૈયતને શીર દુઃખ, આવતું આપ ઉઠાવે.  
જુએ જગતની પીડ, ભીડ ભાંગે ઉપાયે;  
કરે રાય શું ન્યાય, નહિ તો સામો થાએ.  
સાંભળે સૌની વાર્તા, પ્રજા બેટા બેટીઓ;  
“વલ્લભ” કહે છે જાણવો, તેજ નગરનો શેઠીઓ. ૩

નગર શેઠ શામળદાસે તેઓને સાદડી પર બેસાડ્યા અને પોતે તેઓને પંખો નાંખ્યો. નગરશેઠની રહેણીકરણી એટલી બધી સાદી હતી કે તેઓ પાસે અઢળક દ્રવ્ય હશે તેવી છાપ ગુજરાતના વેપારીઓ પર પડી નહિ. નગરશેઠની પત્ની અને વહુઓએ અતિથિઓને રસોઈ પીરસી અને નગરશેઠે તેઓને પંખો નાંખ્યો. તેઓના ખાઈ રહ્યા બાદ નગરશેઠે પૂછ્યું કે :- આપ બધા શા કારણે નીકળ્યા છો ? પ્રથમતો તેઓ કહેતા શરમાયા કારણ કે નગરશેઠ અત્યંત ગરીબ હશે તેવી છાપ તેઓને પડી હતી. પણ નગરશેઠના આગ્રહથી તેઓએ બધી વાતોથી તેમને માહિતગાર કીધા. નગરશેઠે પૂછ્યું કે :- કેટલા પૈસા ટીપમાં ભરાયા છે ? તેઓએ ટીપ શેઠના હાથમાં મૂકી. શામળદાસે ટીપને ફાડી નાંખી.

એટલામાં ભાથી નામનો એક લૂંટારો શેઠના ઘરે આવી ચઢ્યો. તેણે વીસ હજાર રૂપિયાની સીધી માગણી કરી અને આવતી મોસમે હું તમોને આપી દઈશ એમ કહ્યું. ઉઘરાણું કરવા આવેલા વેપારીઓ આ લૂંટારાને સારી રીતે ઓળખતા હતા, કારણ કે તેઓના ગામમાં પણ ભાથીએ ત્રાસ વરસાવ્યો હતો.

નગરશેઠ આ બધાઓને લઈને એક ઘર હતું કે જેને ફરતે કામડીની ભીંત હતી, જેને એક બારણું હતું છતાં તેને તાળું પણ વાસેલું ન હતું. એવી જગ્યાએ નગરશેઠે પૈસા રાખી મૂક્યા હતા. આ મકાનેથી વીસ હજાર રૂપિયા શેઠે ભાથીને ગણી આપ્યા. તે પૈસા લઈને લૂંટારો ચાલી નીકળ્યો.

ઉઘરાણી કરવાવાળા વેપારીઓએ શેઠને કહ્યું કે આ ભાથી તો લૂંટારો છે. એ તમારા પૈસા ખાઈ જશે. શેઠે કહ્યું કે એ ભાથી મારે ત્યાંજ એક વખત ચોરી કરવા આવ્યો હતો. એણે પૈસાનું પોટલું બાંધ્યું પણ તેનાથી ઊંચકાયું નહિ. મેં તેને માથા પર ચઢાવી આપ્યું અને કહ્યું કે જરાપણ ગભરાઈશ નહિ. સુખેથી લઈ જા અને તને બીજા પૈસા જોઈએ તો જરૂર આવીને લઈ જજે. ભાથી પૈસા લઈને ગયો. થોડે રસ્તે જઈ પાછો આવ્યો અને બૂમપાડીને મને બોલાવ્યો. મેં બારણું ઉઘાડી આપ્યું. તેણે પૈસાનું પોટલું પાછું આપ્યું અને બોલ્યો કે :- તમારા પ્રમાણિકતાના પૈસા મારે જોઈતા નથી. મેં કહ્યું કે :- ભાઈ ! તું ચોરીનો ધંધો કરે છે, માટે પાછું આપવાનું શું પ્રયોજન ? તેણે કહ્યું કે મેં ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, કચ્છ વગેરેમાં ત્રાસ વતવિલો છે

અને ઘણા પૈસા પચાવ્યા છે. પરંતુ તમારા પૈસા પચે એમ નથી. ત્યારે મેં કહેલું કે હું પૈસા પાછા લઈશ નહિ. પરંતુ એકજ શરતે તે પૈસા પાછા લઈશ કે તું ચોરી કે લૂંટનો ધંધો બંધ કરે તોજ, નહિ તો પૈસા મને જોઈતા નથી. ભલે તું થોડા પૈસા લઈને ધંધો કર. અગાઉ પણ તે વીસહજાર રૂપિયા લઈ ગયો હતો. તે ખેતીમાં પૈસાને રોકે છે અને કમાઈને પાછા મને ભરી જાય છે. તેને જોઈએ ત્યારે પૈસા લઈ જાય છે. તમારે પણ જેટલા પણ પૈસા જોઈતા હોય તેટલા પૈસા અહીંથી ગાડામાં લઈ જઈ શકો છો. તમો પણ ગાડાઓ લઈ આવો.

પાટણના વેપારીઓએ લગભગ ૫૦૦ ગાડા મોકલી આપ્યા અને તે બધા શેઠે પૈસાથી ભરી રવાના કર્યા. આ બનાવ જોઈ પાટણના વેપારીઓ વિચાર કરે છે કે આપણી પાસે પૈસા છે તે શું ઉપયોગમાં આવવાના છે ? તરત જ તેઓ પણ પોતાના પૈસા પ્રજાના હિત માટે વાપરવા તૈયાર થયા. બાદશાહને ખબર પડવાથી તે પણ નરમ થઈ ગયો અને ઈશ્વરની પ્રેરણાથી પ્રજાને મદદ કરવા તૈયાર થયો.

આથી પાટણના વેપારીઓએ પૈસાથી ભરેલા મોકલાવેલા ગાડાઓ પાછા નગરશેઠના ઘરે મોકલી આપ્યા. તરતજ નગરશેઠ બધા ગાડાઓ લઈ પાછા પાટણ આવ્યા; અને પાટણના બધા વેપારીઓએ નમ્રતાથી કહ્યું કે :- મારા પૈસા ક્યા કુમાર્ગના હતા, ક્યા પાપના હતા કે પાછા મોકલ્યા ? આ પૈસા મારા બાપદાદાઓની નીતિની કમાણીના છે અને તે પૈસામાં મેં પણ નીતિથી ચાલી ઉમેરો કર્યો છે. કદાચ મારી રહેવાની રીતભાતથી તમોને લાગ્યું હશે કે મારી પાસે કાંઈપણ દ્રવ્ય નથી. પણ જે દુઃખો ગરીબ માણસો ભોગવે છે તે દુઃખોને હું ભુલી ગયો નથી. પ્રભુએ મનુષ્યને બે હાથ આપ્યા છે તે હાથથી ભલાઈના કામો અવશ્ય થવાજ જોઈએ દાન કરવાથી ધન વધે છે પણ ઘટતું નથી. એ સૂત્ર મેં પોતે અનુભવેલું છે, માટે આ મારા મોકલાવેલા પૈસા તમારે લેવાજ પડશે.

તે વખતે બાદશાહને ખબર પડી અને તેણે પંચ ભેગી કરી અને ત્યાં નગરશેઠ શામળદાસને બોલાવવામાં આવ્યા, તેમને ઊંચું સ્થાન આપવામાં આવ્યું અને ઉત્તમ પ્રકારનું માન આપવામાં આવ્યું.

ભેગા કરેલા પૈસામાંથી પાટણના વેપારીઓ બીજા ગામોમાં જઈ માલ

ખરીદી લાવ્યા અને ગુજરાતના દુકાળને દૂર કીધો. સદ્ગૃહસ્થ અને ધનવાન હો તો નગરશેઠ શામળદાસના જેવા જ હોજો. જો તમારી પાસે ધન હોય તો ધનનો સદ્વ્યય કરજો. એનાથી તમારું ધન વધશે અને એકઠું કરી રાખશો તો ધનની વૃદ્ધિ થતી બંધ થઈ જશે.

૩૬

**શિષ્ય :-** લક્ષ્મી કેવા સ્થાનોમાં વાસ કરે છે, તે કૃપા કરીને જણાવો.

**ગુરુદેવ :-** આ વિષય પર પ્રથમએક પ્રાચીન દ્રષ્ટાંત આપવામાં આવે છે તે સાંભળો.

**દ્રષ્ટાંત**

એકવાર ઈંદ્રે ભારે કઠિનતાથી રાજા બલિને શોધી કાઢ્યો. એ સમયે તે એક ખાલી ઘરમાં ગધેડાના રૂપમાં છુપાઈ વખત પસાર કરી રહ્યો હતો. બલિએ ઈંદ્રને તત્ત્વજ્ઞાનનો ઉપદેશ દીધો અને કાળની મહત્તા બતલાવી. બેઉ વચ્ચે સંવાદ ચાલતો હતો તેવામાં એક અત્યંત દિવ્ય સ્ત્રી બલિના શરીરમાંથી બહાર નીકળી. આ બનાવ જોઈ ઈંદ્રને ભારે આશ્ચર્ય લાગ્યું. તેણે બલિને પૂછ્યું કે :- દાનવરાજ! તમારા શરીરમાંથી આ કઈ પ્રભાવશાળી સ્ત્રી બહાર નીકળી? બલિએ કહ્યું કે :- એ સ્ત્રી દેવી નથી, માનુષીએ નથી અને આસુરી પણ નથી. તારે જાણવું હોય તો તું તેણીનેજ પૂછ. એટલે ઈંદ્રે પૂછ્યું કે :- દેવી ! તું કોણ છે તથા અસુરરાજ બલિને છોડીને મારી પાસે શું કામઆવે છે ?

એટલે તે પ્રભામયી શક્તિ બોલી કે :- દેવેન્દ્ર ! ન તો મને વિરોધન જાણે છે, ન તો તેનો પુત્ર બલિ મને પિછાણે છે. પંડિત લોકો મને દુસ્સહા, વિધિત્સા, ભૂતિ, શ્રી અને લક્ષ્મી એવા નામોથી પોકારે છે. તું અને બીજા દેવતાઓ પણ મને જાણતા નથી.

ઈંદ્રે પૂછ્યું કે :- હે દેવી ! તમે બહુ દિવસો સુધી બલિની પાસે રહ્યા, હવે બલિમાં એવો ક્યો દોષ આવ્યો કે તેને છોડી દીધો અને મારામાં એવો ક્યો ગુણ દેખાયો કે તમો મારી પાસે આવી રહ્યા છો ?

લક્ષ્મીએ કહ્યું કે :- દેવેન્દ્ર ! મને એક સ્થાનથી બીજા સ્થાન પર ધાતા યા

વિધાતા કોઈપણ હઠાવી શકતા નથી. કાળના પ્રભાવથી જ હું એકને છોડી બીજાની પાસે જાઉં છું. એટલા માટે તું બલિનો અનાદર ના કર.

ઈંદ્રે પૂછ્યું કે :- હે દેવી ! તમે અસુરોની પાસે રહેવાની ઈચ્છા કેમ કરતા નથી?

લક્ષ્મી બોલી :- જ્યાં સત્ય, દાન, વ્રત, તપ, પરાક્રમ તથા ધર્મ રહે છે, ત્યાં હું નિત્ય રહું છું. આ સમયે અસુરો ધર્મના લક્ષણોથી વિમુખ થઈ રહ્યા છે. પહેલાં તેઓ સત્યવાદી, જિતેન્દ્રિય અને બ્રાહ્મણોના હિતેચ્છુ હતા. પણ હવે તેઓ બ્રાહ્મણોની ઈર્ષા કરવા લાગ્યા છે, અભક્ષ્ય ભોજન કરે છે અને ધર્મની મર્યાદા તોડી મનમાન્યું આચરણ કરે છે. પહેલા તેઓ ઉપવાસ અને તપમાં રચ્યા પચ્યા રહેતા હતા, પ્રતિદિન સૂર્યોદય પહેલાં જાગતા હતા. તેઓ દિવસે કદી સૂતા ન હતા અને રાત્રિના અડધા ભાગમાં જ નિદ્રા લેતા હતા. તેઓ દીન, અનાથ, વૃદ્ધ, દુર્બળ, રોગી તથા સ્ત્રીઓ પર દયા કરતા હતા અને તેઓને માટે અન્ન-વસ્ત્રની વ્યવસ્થા કરતા હતા. વ્યાકુળ, વિષાદગ્રસ્ત, ભયભીત, રોગી, દુર્બળ, પીડિત તથા જેઓનું સર્વસ્વ લૂંટાઈ ગયું હોય તેઓને તેઓ સદા સહાયતા કરતા હતા. પ્રથમ તેઓ ગુરુજનો તથા વૃદ્ધોની સેવામાં સદા દત્તચિત્ર રહેતા હતા. સર્વ પ્રાણીઓને પોતાના સમાન જ સમજી તેઓ પર દયા કરતા હતા. ચતુરતા, સરળતા, ઉત્સાહ, નિરહંકારતા, મિત્રતા, ક્ષમા, સત્ય, દાન, તપ, પવિત્રતા, દયા, ક્રોમળ વાણી અને મિત્રોની સાથે પ્રગાઢ પ્રેમવગેરે સર્વ ગુણો તેઓમાં સદા વિદ્યમાન હતા. નિંદ્રા, આલસ્ય, અપ્રસન્નતા, દોષદ્રષ્ટિ, અવિવેક, અસંતોષ અને કામના, આ દુર્ગુણો તેઓને સ્પર્શ પણ કરી શકતા ન હતા.

પરંતુ હવે તો તેઓની સર્વ વાતો નિરાળી તથા વિપરીત જ દેખાઈ રહી છે. હવે તેઓની પાસે ધર્મ રહ્યો જ નથી. તેઓ સદા કામ-ક્રોધથી વશીભૂત રહે છે. વૃદ્ધોની સભાઓમાં ગુણહીન દૈત્ય તેઓના દોષો દેખાડે છે અને તેઓની મશ્કરી કરે છે. તેઓ વૃદ્ધોનું સ્વમાન જાળવતા નથી. માતાપિતા, વૃદ્ધ, આચાર્ય, અતિથિ અને ગુરુઓના આદર તેઓમાંથી નીકળી ગયા છે, તેઓની આજ્ઞાઓનું પાલન પણ તેઓ નથી કરતા. તેઓ સંતાનોના ઉચિત લાલન-પાલન પર ધ્યાન પણ

આપતા નથી. તેઓની રસોઈ પણ હવે પવિત્ર રહી નથી. દૈત્યલોક પશુઓને ઘરમાં બાંધી રાખે છે. દિવસ-રાત તેઓના ઘરમાં કલહ મચી રહ્યો છે. વળી તેઓના ઘરે વર્ણસંકર સંતાનો થવા લાગ્યા છે. ગુરુઓની પાસે તેઓ પોતાની સેવા કરાવે છે અને તેઓના જીવનનું મુખ્ય ધ્યેય હવે પૈસોજ રહ્યો છે. સાચી વાત એ છે કે આ ધનેજ તેઓને આવા બનાવી દીધા છે. ધન સિવાય તેઓ કોઈ વસ્તુને ચાહતા નથી અને ધન માટે અનાચારો કરી રહ્યા છે.

વધારામાં લક્ષ્મીજીએ કહ્યું કે :- દેવરાજ ! એટલા કારણે હવે હું તેઓના ઘરમાં રહી શકું એમ નથી. માટે દૈત્યોનો પરિત્યાગ કરીને હું તારે ઘરે આવી રહી છું. જ્યાં હું રહીશ ત્યાં આશા, શ્રદ્ધા, ધીરજ, શાંતિ, વિજિતિ, સંતતિ, ક્ષમા અને દયા, આ આઠ દેવીઓ પણ મારી સાથેજ નિવાસ કરશે. મારી સાથે જ આ સર્વ દેવીઓ પણ અસુરોનો ત્યાગ કરી અહીં આવી પહોંચી છે. દેવતાઓનું મન હવે ધર્મમાં લાગી ગયું છે એટલે હવે મારે પણ અહીંજ નિવાસ કરવાનો છે.

તરતજ ઈંદ્રે લક્ષ્મીજીને અભિવંદન કર્યું. સર્વ દેવતા પણ લક્ષ્મીજીના દર્શન કરવાને માટે પધાર્યા. નારદજીએ લક્ષ્મીના આગમન માટે સ્વર્ગની સભામાં પ્રશંસા કરી.

આ વિષે મહારાજશ્રી વલ્લભરામે લખ્યું છે કે :-

કુંડળીઓ

છે પ્રભુની પ્રેમદા, લક્ષ્મી જેનું નામ;  
જ્યાં વાસ છે પ્રભુ તણો, ત્યાં લક્ષ્મીનો ઠામ.  
કામથકી મળે દામ, કામબહુ કરે મજૂરો;  
રાતદિન ન લે આરામ, (તોહો) મળે ન ખોરાક પૂરો.  
પ્રભુની દયા જ્યાં હોય, હોય ત્યાં લક્ષ્મીબાઈ;  
પ્રભુને લાવવા ઘેર, કરો પ્રભુની ભક્તાઈ. ૧  
જો ચહાતા હો લક્ષ્મી, તો વશ કરજો શામ;  
વૈકુંઠવાસી વિષ્ણુનું, સમર્યા કરજો નામ.  
સમર્યા કરજો નામ, કામથાશે મન ધાર્યું;

લક્ષ્મીબાઈનું ધ્યાન, ધરો તે જાશે માર્યું.  
સતીને ન કરો સાન, ન આવે એકલી શાણી;  
“વલ્લભ” કરો વશ શામ, ઘણી જ્યાં ત્યાં ઘણીઆણી. ૨  
(“વલ્લભ નીતિવિજ્ઞાન”માંથી)

ધન એક વિશ્વવ્યવહારની શક્તિનું શક્તિનું દ્રશ્ય ચિહ્ન છે. જગતના સાધન તરીકે લક્ષ્મીની આવશ્યકતા છે. મૂળ સ્વરૂપે અગર આત્માના યથાર્થ કર્મમાં ધનશક્તિ પણ ઈશ્વરી શક્તિજ છે. ઈશ્વરની અન્ય શક્તિઓની માફક ધનશક્તિને પણ વિશ્વમાં ઉત્પન્ન કરવામાં આવેલી છે.

પ્રાણ પુરૂષોને પણ વ્યવહાર ચલાવવા માટે ધન મેળવવાની અવશ્ય ફરજ પડે છે. અસલના સમયમાં જ્યારે ક્ષત્રિયો રક્ષણ કરતા, વૈશ્યો ધન આપતા અને શુદ્રો સેવા કરતા, ત્યારે બ્રાહ્મણો સ્થૂલ વૃત્તિથી ચારે વર્ણને હિતકર ધર્મોપદેશ કરી ધર્મસેવા કરતા હતા. પરંતુ જ્યારે આજીવિકા ચલાવવાનો સમય આવ્યો, ત્યારે બ્રાહ્મણોએ બ્રાહ્મણ ધર્મ છોડી અન્ય વર્ણના ધર્મ સ્વીકાર્યા. અને આજના સમયમાં કોઈ પોતાના જાતિવર્ણના ધર્મ પ્રમાણે વર્તી શકતા નથી. ત્રિવર્ણ સાથે બ્રાહ્મણોનો પણ માયામોહિત બનવામાં અને બ્રાહ્મણધર્મ છોડવામાં હિસ્સો અવશ્ય છે. ઉત્તમજ્ઞાનના ભંડારરૂપ બ્રાહ્મણો કહેવાતા હતા. તેમને આજીવિકા માટે પ્રભુ ઉપર વિશ્વાસ કેમન રહ્યો, તેનો વિચાર કરીશું તો જણાશે કે બ્રાહ્મણોની આત્મશક્તિઓ, શ્રદ્ધા અને ઉત્તમભાવનાઓ ક્ષીણ થવાથી એવી દશા પ્રાપ્ત થઈ છે. મહાભારતમાં ભીષ્મપિતાએ કહ્યું છે કે “અર્થસ્ય પુરુષો દાસો, અર્થ દાસો ન કશ્ચન” મનુષ્યો પૈસાના દાસ છે, પરંતુ ધન કોઈનો દાસ નથી. અર્થાત્ ધન મનુષ્યને છોડીને જાય છે ત્યારે મનુષ્ય શુષ્કને નિસ્તેજ હતાશ તથા બેબાકળો બની જાય છે અને ધન તેને પોતાને છોડી જાય એ તેને લેશ પણ ગમતું નથી.

પરંતુ ધનશક્તિનો માલિક કોઈપણ નથી. કોઈને પણ છોડી જતાં તેને મનમાં સહેજ પણ દયા આવતી નથી. જ્યારે ધન મળે છે ત્યારે મનુષ્ય હસે છે, તે વખતે ધનશક્તિને (લક્ષ્મીને) આશ્ચર્ય થાય છે કે :- બે દિવસના મહેમાન જેવી મને જોઈને આ મૂર્ખ કેટલો ખુશ થાય છે? જ્યારે ધન જતું રહેતા મનુષ્ય કલ્યાંત કરે છે ત્યારે તે



શક્તિ હસે છે કે મારા આવવાથી આ માણસ હસતો હતો, પણ જો તે હસ્યો ન હોત, મોહાંધ બન્યો ન હોય, અને હું જે પ્રભુમાંથી ઉત્પન્ન થયેલી છું, તેને પ્રભુને અર્પણ કરી દીધી હોત તો તેને રડવાનો કે મારા થી છૂટા પડવાનો પ્રસંગ ન આવત.

પહેલાંના વખતથી સંસારમાં ધનનો ઉપયોગ અનેક રીતે આસુરી લાલસાઓ માટે કરવામાં આવેલો છે. તે ધનને અસુરોએ કેટલાયે કાળથી કબજે રાખ્યું હતું અને તેનો દુરુપયોગ કર્યો હતો. તેટલા માટે અનેક સાધનના માર્ગોમાં ધનના વ્યય અંગે કડક નિયમો કરવામાં આવેલા છે. ત્યાગ ભાવનાવાળાને માટે એક પાઈ પણ રાખવાની, અગર તેમાં અહંકારયુક્ત ભાવના રાખવાની તદ્દન મના કરવામાં આવી છે. આથી કેટલાક તો ધનનો સ્પર્શ કરવામાં પાપ સમજે છે, ધનને ગ્રહણ ન કરવાની ભાવનાને અધ્યાત્મજીવનની એક ઉત્તમ અવસ્થા માને છે; પરંતુ લક્ષ્મી દેખીને દૂર ખસવાથી સાચો ત્યાગ કેળવાતો નથી. કિંતુ ભીખ માગવા કરતાં પોતાના ઉદરનિર્વાહના સાધનરૂપ લક્ષ્મી પોતાના ઉપયોગ પૂરતી મેળવવી ઉચિત છે. લક્ષ્મીને ન સ્પર્શવાથી કાંઈ ત્યાગની પૂર્ણતા થતી નથી. પણ લક્ષ્મીના મોહમાં ન અંજાતાં તેને એક સાધન સિવાય વધુ શ્રેષ્ઠરૂપે ન માનવી તથા તેના પ્રત્યેના મોહ, પ્રેમ, લોભ, અકાંક્ષા અને આશાતૃષ્ણાના તારો તોડી નાંખવા, તેજ ત્યાગનું પરમરૂપ છે.

### દ્રષ્ટાંત

રાંકા-વાંકા નામે પતિ-પત્ની હતા. બેઉ ભક્તિમાં આગળ વધ્યા હતા અને સંપૂર્ણ પ્રભુવિશ્વાસી હતા. બેઉ સર્વથા નિઃસ્પૃહ રહેતા હતા. પ્રભુએ તેઓની પરીક્ષા લીધી. એક દિવસ બેઉ જણાઓ જંગલમાં લાકડાં લેવા ગયા. રસ્તામાં રાંકાને કોઈ ચીજ સાથે ઠોકર વાગી તેણે જોયું તો સોનાની મહોરોથી ભરેલી એક થેલી ખુલ્લી પડી હતી. તેને જોતાંની સાથે જલદી જલદી તેના ઉપર ધૂળ નાંખી ઢાંકી દીધી.

એટલામાં વાંકાજી આવી પહોંચ્યા. તેણીએ પતિને પૂછ્યું કે તમે શું કરો છો ? રાંકાએ પ્રથમકાંઈ કહ્યું નહિ પણ તેણીના વિશેષ આગ્રહથી જણાવ્યું કે થેલીમાં સોનાની મહોરો હતી. કદાચ તારૂ મન લલચાય એમધારીને મેં તેને ધૂળથી ઢાંકી દીધી. પત્નીએ હસીને કહ્યું કે અરે ! ધૂળ પર ધૂળ નાંખવાથી શું લાભ ? સોનામાં અને ધૂળમાં ભેદજ શું છે કે મહોરોની કોથળીને આપે ઢાંકી દીધી.

વાંકાજીના શબ્દો સમજીને રાંકા લજ્જિત બની ગયો. દરેકે વાંકાજીના જેવા નિઃસ્પૃહી અને ત્યાગી બનવું જોઈએ.

(વધુ આવતાં અંકે)

## ગુરુપૂર્ણિમા મહોત્સવ

સંવત ૨૦૭૨ના અષાઠ સુદ-૧૫ને મંગળવાર તા. ૧૯-૭-૨૦૧૬ ના રોજ ગુરુપૂર્ણિમા ઉત્સવ હોવાથી આ મંગલ મહોત્સવ તા. ૧૯-૭-૨૦૧૬ ને સોમવાર અને તા. ૧૯-૭-૨૦૧૬ ને મંગળવાર એમ બે દિવસ માટે વલ્લભાશ્રમ અનાવલ મુકામે આનંદપૂર્વક ઊજવવામાં આવશે.

જેથી દરેક ધર્મબંધુ ભાઈ-બહેનોએ તા. ૧૭-૭-૨૦૧૬ રવિવાર સાંજ સુધીમાં વલ્લભાશ્રમ અનાવલ મુકામે આવી રહેવું.



છુટક નકલ રૂા. ૫-૦૦  
વાર્ષિક લવાજમ રૂા. ૬૦-૦૦

Chetavni (GUJ) RNI No. GUJ GUJ / 2005 / 16095  
Postal Regd. No. GAMC-1507/2015-2017 Valid up 31-Dec-2017  
Posted at Ah'd PSO On 27th of Every Month  
Licence to post without Prepayment No.  
CPMG/GJ/129/2015-17 Valid upto 31-12-2017



**મહતઃ પરમવ્યક્તમ વ્યક્તાત્પુરુષઃ પરઃ ।**  
**પુરુષાન્ન પરં ક્ષિત્સા કાષ્ટા સા પરાગતિઃ ॥**  
(ક્રુષ્ઠા યજુર્વેદીય કાઠકોપનિષત્)

વિશ્વના તમામ આત્મા કરતાં જે “મહત્” = મહાન અક્ષરબ્રહ્મ શ્રેષ્ઠ છે, જેને અક્ષરનિવાસ યા અક્ષરધામ કહેવાય છે, તેના કરતાં તેના અધિપતિ અવ્યક્ત અર્થાત્ નારાયણનો પોતાનો આત્મા અને પરમેશ્વરની પરમગતિ શ્રેષ્ઠ છે, તેથી તે “અવ્યક્ત” કહેવાય છે. તે અવ્યક્ત કરતાં પણ “અસંગોહ્યયં પુરુષઃ” (શ્રુતિઃ) જે માયાના સંગથી, માયાના સંસર્ગથી અને સ્પર્શથી રહિત છે. તેવો માયાતીત, જ્ઞાનસ્વરૂપ, પરમપુરુષ જે માયાથી જુદા છે તેજ શ્રેષ્ઠ છે. તે પુરુષ અર્થાત્ પરમાત્મા-પરમેશ્વરથી શ્રેષ્ઠ હોય તેવું બીજું કોઈ પણ નથી. તે પરમાત્મા ઊંચમાં ઊંચ શ્રેષ્ઠ એવી મોક્ષગતિનું સ્વરૂપ છે કે જેના કરતા બીજું કોઈ ઊંચ સદ્ગતિ છે જ નહિ. તેથી તે પરમાત્માને “પરમ અવ્યક્ત” કહેવામાં આવે છે.

વર્ષ-૧૨, અંક-૬, સંવત ૨૦૧૨ જૈઠ વદ-૭, સોમવાર ૨૭-૦૬-૨૦૧૬

માલિક, મુદ્રક/પ્રકાશક અને તંત્રી : જયવર્ધન રમુજીલાલ વ્યાસ  
વલ્લભવાડી રામબાગ, મણીનગર, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૮.  
દ્વારા તા. ૨૭-૦૬-૨૦૧૬ના રોજ પ્રસિધ્ધ કર્યું.  
ચેતવણી કાર્યાલય : વલ્લભવાડી, રામબાગ, મણીનગર, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૮.  
મુદ્રણ સ્થળ : ભવાની ઓફિસેટ, ૩/૨૦, કેલાસ એસ્ટેટ, ઓઢવ, અમદાવાદ-૩૮૨૪૧૫.